

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/31/2019
Identifikačné číslo spisu:	2116220730
Dátum vydania rozhodnutia:	31.10.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:2116220730.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa W. T., bývajúceho v T., zastúpeného JUDr. Milošom Chrenkom, advokátom, so sídlom v Trnave, Hlavná 25, proti povinnému Z. T., bývajúcemu v W., zastúpenému JUDr. Ľubomírom Nemčekom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Čajkovského 5, o zvýšenie výživného na dospelé dieťa, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 21 Pc 10/2016, o dovolaní povinného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 15. októbra 2018 sp. zn. 23 CoP 25/2018, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trnave z 15. októbra 2018 č. k. 23 CoP 25/2018-495 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Navrhovateľ sa návrhom z 19. septembra 2016 domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by súd prvej inštancie s účinnosťou od 19. septembra 2016 zvýšil výživné na navrhovateľa zo sumy 275 eur mesačne na sumu 400 eur mesačne.

2. Okresný súd Trnava (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. októbra 2017, č. k. 21 Pc 10/2016-396 vo výroku I. rozhodol tak, že s účinnosťou od 19. septembra 2016 zvýšil výživné povinného na navrhovateľa zo sumy 275 eur mesačne na sumu 400 eur mesačne, ktoré výživné je povinný platiť vždy do 15. dňa toho-ktorého mesiaca vopred k rukám navrhovateľa, v o výroku II. rozhodol, že nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 19. septembra 2016 do 31. októbra 2017 vo výške 1.674,92 eur súd povolil povinnému uhradiť v mesačných splátkach po 47 eur splatných ako bežné výživné počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia. Vo výroku III. rozhodol tak, že vo zvyšnej časti súd návrh navrhovateľa zamietol. Vo výroku IV. rozhodol o zmene rozsudku Okresného súdu Trnava z 25. septembra 2014 č. k. 16 P 42/2014-145 v časti výživného na plnoletého W. a platobného miesta. Vo výroku V. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Z vykonaného dokazovania a vychádzajúc z ustanovení § 62, § 71 ods. 1, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1 a § 78 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej ako „Zákon o rodine“) súd prvej inštancie dospel k záveru, že návrh navrhovateľa je čiastočne dôvodný. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že o výživnom navrhovateľa bolo naposledy rozhodnuté rozsudkom

Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. 16 P 42/2014, v ktorom súd zvýšil vyživovaciu povinnosť povinného voči v tomto v čase maloletému W. na sumu 275 eur mesačne. Od 1. septembra 2016 začal navrhovateľ študovať na vysokej škole T. ako aj na súkromnej vysokej škole v U., v súvislosti s čím má navrhovateľ vyššie výdavky, napr. cestovné, internát, školské potreby, oblečenie, knihy a iné so štúdiom súvisiace výdavky. V tejto súvislosti súd prvej inštancie uviedol, že na strane navrhovateľa tak došlo k podstatnej zmene pomerov, za ktorú súd prvej inštancie považoval štúdium na vysokej škole. Táto skutočnosť už sama osebe je podstatnou zmenou pomerov, pretože s návštevou vysokej školy (nielen v zahraničí ale aj na Slovensku) sú spojené vyššie výdavky v porovnaní s výdavkami, aké má študent na strednej škole v meste, v ktorom býva. Od posledného rozhodnutia do začatia tohto konania uplynula doba dvoch rokov, uplynutie ktorej podľa názoru súdu prvej inštancie samé osebe nemá ešte za následok taký nárast životných nákladov, ktorý by bolo možné považovať za podstatnú zmenu pomerov na strane navrhovateľa. Vo vzťahu k majetkovým pomerom matky navrhovateľa súd prvej inštancie uviedol, že od posledného rozhodnutia o výživnom v jej prípade k podstatnej zmene pomerov nedošlo. Vo vzťahu k majetkovým pomerom povinného súd prvej inštancie konštatoval, že po porovnaní okolností dôležitých pre určenie výživného, tak v čase ostatného rozhodnutia ako aj v súčasnosti, dospel súd prvej inštancie k záveru, že na strane povinného došlo k podstatnej zmene pomerov, ktorého príjem sa zvýšil, keď v čase posledného rozhodnutia bol príjem povinného priemerne vo výške 1.893 eur mesačne a v súčasnosti z vykonaného dokazovania bol zistený priemerne vo výške 3.000 eur. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že povinný má príjem jednak zo mzdy na Dopravnom úrade vo výške 1.169,61 eur v roku 2016, v období od januára 2017 do septembra 2017 vo výške 1.316 eur, t. j. priemerne 1.232,52 eur, ďalej poberá výsluhový dôchodok od Ministerstva vnútra SR vo výške 514,44 eur mesačne, od 1. júla 2017 vo výške 514,89 eur mesačne. Povinný je spoločníkom v spoločnosti Pro - Translation, s.r.o. a jeho peňažný vklad je 750 eur. Z výpisu zo Živnostenského registra SR vyplýva, že spoločnosť Pro - Translation, s.r.o., má medzi predmetmi podnikania aj prekladateľské a tlmočnicke služby z/do anglického jazyka a za tento predmet podnikania je ako zodpovedný zástupca uvedený povinný. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti uviedol, že povinný, ako aj svedkyňa Z. T. potvrdili, že povinný vykonáva preklady pre túto spoločnosť, sporný bol len rozsah tejto činnosti. Povinný uviedol, že pracuje na dve zmeny a prekladateľskej činnosti sa venuje 3 hodiny denne, pričom spoločnosť Pro - Translation, s.r.o. mala podľa predloženej účtovnej závierky za rok 2015 tržby z predaja služieb vo výške 30.943 eur, za rok 2016 tržby z predaja služieb vo výške 23.260 eur, pričom nemá žiadneho zamestnanca a náklady na externé subdodávky sú vo výške 1/3 z tržieb vrátane nákladov na služby účtovnícky, internet, telefónne poplatky, cestovné, servis áut, náklady na reklamu. Pri určení výživného súd preto vychádzal z tvrdenia povinného, že sa prekladateľskej činnosti venuje tri hodiny denne a jeho následné tvrdenie o tom, že on celé tri hodiny neprekladá, ale venuje sa aj administratívnym činnostiam, považoval súd prvej inštancie za účelové, keď povinným opísané administratívne činnosti je možné vykonať za niekoľko minút. Ďalej súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania vyvodil právny záver, že návrhu navrhovateľa je možné čiastočne vyhovieť, keď vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že navrhovateľ je síce plnoletý, avšak pokračuje v štúdiu na vysokej škole dennou formou a stále sa pripravuje na svoje budúce povolanie. Navrhovateľ je teda naďalej odkázaný na výživné od svojich rodičov, teda aj od otca, keďže nie je schopný sám sa živiť. Pri rozhodovaní súd vychádzal z aktuálnej ustálenej rozhodovacej praxe Krajského súdu v Trnave ohľadom určenia výživného, podľa ktorej výživné tvorí 20 % až 30 % z príjmu povinného rodiča a to podľa počtu vyživovacích povinností, ich veku a odôvodnených potrieb. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že zvýšením výživného od podania návrhu vznikol povinnému nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 19. septembra 2016 do 31. októbra 2017 vo výške 1.674,92 eur, keď povinný mal zaplatiť výživné vo výške 5.359,96 eur (12 dní mesiaca september x 13,35 eur, t. j. 159,96 eur + 13 mesiacov x 400 eur, t. j. 5.200 eur), ale uhradil len sumu 3.685,04 eur (12 dní mesiaca september x 9,17 eur, t. j. 110,04 eur + 13 mesiacov x 275 eur, t. j. 3.685,04 eur), táto výška v konaní sporná nebola. Uvedený nedoplatok na zročnom výživnom súd v zmysle § 232 ods. 4 Civilného sporového poriadku povolil povinnému zaplatiť v splátkach vo výške 47 eur mesačne, splatných ako bežné výživné počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia, keď súd zohľadnil výšku určeného bežného výživného, zročného výživného, zistené osobné a majetkové pomery povinného a tiež skutočnosť, aby bol dlh zaplatený do troch rokov. Súd prvej inštancie tak zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava z 25. septembra 2014 č.

k. 16 P 42/2014-145 v časti výživného na plnoletého Timoteja a v časti platobného miesta, keď od nadobudnutia plnoletosti je povinný poukazovať výživné do rúk navrhovateľa. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu súdu prvej inštancie podal povinný proti výroku I. až IV. odvolanie. Krajský súd v Trnave (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudkom z 15. októbra 2018, č. k. 23 CoP 25/2018-495 vo výroku I. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a vo výroku II. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, že na základe zisteného skutkového stavu je odôvodnené, že nastala podstatná zmena pomerov na strane navrhovateľa, ktorý pokračuje v štúdiu na vysokej škole dennou formou, pripravuje sa na svoje budúce povolanie, čo už samo osebe v tejto súvislosti zvýšením výdavkov opodstatňuje zmeniť ostatné rozhodnutie o výživnom jeho zvýšením. Odvolací súd uviedol, že príjem otca, v tomto konaní povinného, umožňuje výživné zvýšiť. Povinný má príjmy zo zamestnania, podnikania, z úradných prekladov a z dôchodku. Príjmy z podnikania povinný popiera. Povinný je spoločníkom spoločnosti Pro - Translation, s.r.o., ktorá sa venuje prekladateľskej a tlmočnickej činnosti. Posledným dôkazom k podnikaniu povinného je jeho vyjadrenie k návrhu, kde uvádza, že popri zamestnaní sa venuje prekladateľskej činnosti a pracuje na 2 zmeny. Podľa výpisu z obchodného registra je spoločníkom Z. T., J., s vkladom vo výške 750 eur a Z. T., J., s vkladom vo výške 4.500 eur, ktorá je konateľkou. Z výpisu zo Živnostenského registra SR vyplýva, že spoločnosť Pro - Translation, s.r.o. má medzi predmetmi podnikania aj prekladateľské a tlmočnicke služby z/do anglického jazyka a za tento predmet podnikania je ako zodpovedný zástupca uvedený povinný. Odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že povinný vo svojom vyjadrení pre súd z 20. marca 2017 uviedol, že osobne sa venuje prekladu cca 3 hodiny denne, na web stránke jeho firmy Pro - Translation, s.r.o. je uvedené, že firma vie zabezpečiť preklady cca jednu normostranu za hodinu, zároveň povinný na stavovskom portáli www.uradnypreklad.com uvádza cenu normostrany za úradný preklad vo výške 19,92 eur. Preto aj tento príjem treba zarátavať do príjmu povinného. Okrem toho z dôkazu z výpisu na účte (č. l. 175 až 189) vyplýva, že povinný zaslal navrhovateľovi dňa 14. septembra 2015 sumu 215,25 eur na Harmony school, dňa 1. decembra 2015 sumu 195 eur na kurz Harmony, dňa 21. septembra 2016 sumu 600 eur na PC, dňa 19. septembra 2016 sumu 185 eur na skúšku FCE, dňa 18. mája 2016 sumu 100 eur za preklad, dňa 10. februára 2016 sumu 10 eur za preklad, dňa 10. decembra 2015 sumu 250 eur powerpoint a Vianoce, dňa 5. októbra 2015 sumu 100 eur na stužkovú, dňa 5. októbra 2015 sumu 10 eur za preklad, dňa 22. septembra 2015 sumu 25 eur za preklad, dňa 12. augusta 2015 sumu 10 eur za preklad, dňa 1. augusta 2015 sumu 40 eur za preklad, dňa 25. mája 2015 sumu 45 eur za preklad, dňa 9. apríla 2015 sumu 80 eur za preklad. A sám navrhovateľ aj povinný dosvedčil, že navrhovateľ takto otcovi prekladal pre danú spoločnosť. Tzn., že je aktívne činný práve on v s.r.o. a tak to aj dosvedčila svedkyňa D. U., ktorá v konaní 16 P 81/2016 uviedla, že pre spoločnosť povinného Pro - Translation, s.r.o. robí účtovníctvo od vzniku, od roku 2013; pre povinného ako fyzickú osobu asi od roku 2011. Odvolací súd ďalej uviedol, že zo spoločnosti Pro - Translation, s.r.o. Ing. Vančo nepoberá žiadne príjmy, nie je tam zamestnaný. Je však spoločníkom, vďaka nemu spoločnosť dosahuje príjmy. Pre spoločnosť vykonávajú prekladateľskú činnosť aj iné subjekty, sú to subdodávateľia, ktorým sa činnosť platí. Spoločnosť za rok 2015 mala príjem 35.999 eur brutto - výnosy. Zisk po zdanení bol 3.495 eur. Výdavky boli 32.504 eur. Vo výdavkoch sú spravidla subdodávateľské prekladateľské služby, bežné služby zabezpečujúce chod spoločnosti - poštovné, telefón, PHM, účtovné služby, kancelárske potreby. Príjmy sú príjmami spoločnosti, nielen Ing. Vanča, ale keďže je majiteľ, je to aj jeho príjem. Po odpočítaní nevyhnutných nákladov potencionálny príjem spoločnosti je zisk po zdanení a ten majú právo spoločníci si vybrať. Do dnešného dňa ale k výplate zisku po zdanení nedošlo. K reálnemu príjmu Z. nedošlo. V nákladoch spoločnosti sú zahrnuté aj odpisy vozidla v sume 3.215 eur - výdavky. Pohonné hmoty aj odpisy na vozidlách sa účtujú paušálne, jedno pomerom 80 na 20 a jedno na 100 %. Auto je vedené na podnikateľské účely. Robila daňové priznanie spoločnosti aj za rok 2016, za tento rok dosiahla spoločnosť výnosy 23.296 eur, náklady 25.397 eur, zisk po zdanení predstavuje - 2.101 eur. Odpisy na auto sú 10.304 eur na obidve autá. Za služby vyplatila v roku 2016 sumu 6.231 eur, v roku 2015 sumu 10.940 eur. Neúčtuje nepeňažný príjem povinného za používanie vozidla. Takto zistené pomery povinného odôvodňovali zvýšiť výživné. Odvolací súd pri rozsahu bral do úvahy ďalšie vyživovacie

povinnosti povinného - na syna D. 275 eur a na dcéru Y., ktorá žije v spoločnej domácnosti s povinným a jeho manželkou. Príjmy a majetkové pomery manželky povinného aj napriek tomu, že je zrušené BSM za trvania manželstva (čo bolo z iného dôvodu - pre podnikanie povinného), pri určovaní výživného povinnosti povinného treba brať do úvahy, pretože vytvárajú rozsah príjmov v spoločnej domácnosti, kde povinný s manželkou a dcérou žije. Odvolací súd navyše konštatoval, že v jeho neprospech je tiež splácanie hypotéky na výlučný majetok jeho manželky, pričom platenie výživného pred takými výdavkami má prednosť a navyše toto zvyšuje výlučný majetok manželky a nie majetok spoločný. Súdom zvýšené výživné je primerané odôvodneným potrebám navrhovateľa a zodpovedá schopnostiam a možnostiam a majetkovým pomerom povinného. Navrhovateľ je schopný si ďalšie svoje výdavky uspokojiť aj vlastným pričinením, brigádami, čo sám priznal a preukázal potvrdeniami o ich príjme. Preto náklady svojho štúdia na dvoch vysokých školách môže čiastočne aj takto uhrádzať v čase, keď sú v škole prázdniny a nemá riadny semester. Odvolací súd preto návrh navrhovateľa vo zvyšnej časti ako nedôvodný zamietol. Vzhľadom na uvedené vyššie odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo všetkých výrokoch ako vecne správny vo výroku, s použitím ustanovenia § 387 ods. 1 CSP, potvrdil. Odvolací súd ďalej uviedol, že o náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 CMP v spojení s ustanovením § 396 ods. 2 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal povinný (ďalej ako „dovolateľ“) dovolanie. Prípustnosť svojho dovolania dovolateľ odôvodnil ustanovením § 420 písm. f/ CSP a ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolenie námietku vyplývajúcu z § 420 písm. f/ CSP dovolateľ odôvodnil tým, že tento dôvod uplatnil dovolateľ už vo svojom odvolaní, avšak odvolací súd sa s týmto dôvodom vo svojom rozhodnutí vôbec nevyporiadala a uviedol, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pretože došlo k opomenutiu vykonať riadne dokazovanie za účelom zistenia skutočného stavu veci ako aj vo svojom zistení súdu prvej inštancie pri príjme z prekladateľskej činnosti, ktoré zistenie je v rozpore s vyjadrením povinného k tomuto príjmu, pričom odvolací súd toto svojvoľné zistenie súdu prvej inštancie vôbec nepreskúmal. Dovolateľ uviedol, že v predmetnom konaní s a pred súdom prvej inštancie uskutočnili štyri pojednávania, ale na žiadnom z nich ani v písomných vyjadreniach v tomto konaní sa nevyjadril, že sa venuje prekladateľskej činnosti 3 hodiny denne a súd sa na to povinného ani nepýtal. Dovolateľ uviedol, že podobné vyjadrenie síce urobil, ale v konaní sp. zn. 16 P 81/2016, avšak urobil ho v podstatne širšom rozsahu a v inom význame slov. Dovolateľ uviedol, že súd prvej inštancie neuviedol, ako dospel k zisteniu o tom, že sa dovolateľ venuje prekladateľskej činnosti 3 hodiny denne, tieto zistenia súd nezískal z dôkazu, ktorý by bol získaný na pojednávaní a okrem iného vyjadreniu dovolateľa priradil svojvoľne iný význam, pretože v konaní dovolateľ nikdy netvrdil, že by samotný preklad textu vykonával 3 hodiny denne. Uvedené skutočnosti dovolateľ aj poprel vo vyjadrení z 5. júna 2017. Dovolateľ tak ďalej konštatoval, že odvolací súd porušil právo povinného na spravodlivý proces tým, že sa vôbec nevyjadril k svojvoľnému a teda arbitrárnemu zisteniu súdu prvej inštancie a ani v tomto smere nevykonala doplnenie dokazovania. Dovolateľ ďalej uviedol, že súd prvej inštancie vypočítal príjem povinného z prekladateľskej činnosti iba z hypotetických (fiktívnych) a teda nepreukázaných údajov. Tento postup súdu dovolateľ označil ako nezákonný, pretože súd má zistiť skutočný stav posudzovanej veci a z neho má aj vychádzať. Dovolateľ uviedol, že súd prvej inštancie pri výpočte príjmu za prekladateľskú činnosť dospel k nepodloženému a zmätočnému záveru. Vo vzťahu k dovolacej námietke vyplývajúcej z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľ uviedol, že v konaní sa vyskytli právne otázky, ktoré boli podstatné pre rozhodnutie vo veci samej a neboli ešte riešené dovolacím súdom, pričom dovolateľ uviedol, že ide o otázky 1/ zákonom uložený zákaz vykonávať podnikateľskú činnosť a posúdenie možnosti rodiča dosahovať príjem z takejto činnosti na účely vyživovacej povinnosti, 2/ posúdenie výdavku na účely vyživovacej povinnosti, ktorý vynakladá na platenie úveru na dom rodiča, ktorý nie je vlastníkom tohto domu, 3/ zohľadnenie príjmu manžela povinného rodiča pri jeho vyživovacej povinnosti. Vo vzťahu k prvej dovolacej otázke dovolateľ uviedol, zákon o štátnej službe zakazuje povinnému, ktorý je štátnym zamestnancom, vykonávať podnikateľskú činnosť, tak prípadné dosahovanie príjmu z tohto podnikania by nemalo byť brané do úvahy pri zisťovaní príjmov povinného na účely určenia vyživovacej povinnosti, pretože dosahovanie príjmu v rozpore so zákonom je dosahovaním nelegálneho príjmu a dosahovanie takéhoto príjmu by nemalo byť akceptované v rámci možnosti a schopnosti otca. Dovolateľ uviedol, že súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, nerozlišuje

medzi podnikateľskou činnosťou súdneho prekladateľa a prekladateľskou činnosťou vykonávanou ako živnosť, pričom v rozpore so skutkovým stavom stotožňuje prekladateľskú činnosť povinného s prekladateľskou činnosťou spoločnosti Pro - Translation, s.r.o. Vo vzťahu k druhej dovolacej otázke dovolateľ uviedol, že nesprávny právny názor súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu, považuje ich názor k posudzovaniu platenia úveru povinným na dom jeho manželky, keď nie je vlastníkom tohto domu. Vo vzťahu k tretej dovolacej otázke dovolateľ uviedol, že za nesprávne právne posúdenie podmienok vyživovacej povinnosti povinného považuje ďalej zohľadnenie príjmu manželky povinného v príjmoch rozhodných pre stanovenie výšky vyživovacej povinnosti povinného, pričom odvolací súd vôbec nevysvetlil, na základe akej právnej normy majú byť zisťované a brané do úvahy pri vyživovacej povinnosti povinného aj príjmy a majetok jeho manželky.

5. K predmetnému dovolaniu s a vyjadril navrhovateľ. Poukázal na vyjadrenie dovolateľa z 20. marca 2017, ktoré urobil v konaní sp. zn. 16 P 81/2016 na str. 1 ods. 2 „osobne sa venujem prekladaniu cca 3 hodiny denne, keďže mám hlavný pracovný pomer na dopravnom úrade“. Navrhovateľ uviedol, že súd správne vyhodnotil ako účelové tvrdenia dovolateľa, pretože tieto tvrdenia začal prezentovať až potom, keď bolo poukázané na prepojenie informácií o cene na jeho preklad normostrany a času prekladu normostrany uvedenom na web stránke jeho firmy. K vyjadreniu dovolateľa, že uvádzané 3 hodiny zahŕňajú aj iné činnosti ako samotné prekladanie navrhovateľ uviedol, že tento pomer medzi samotnou činnosťou a tvorivou činnosťou a sprievodnými činnosťami je absolútne nepodstatný a irelevantný, pretože dovolateľ uvádza na portáli celkovú jednotkovú cenu za normostranu. Vo vzťahu k prvej dovolacej otázke navrhovateľ uviedol, že legálny príjem môže dovolateľ dosahovať prostredníctvom prekladateľskej činnosti vykonávanej podľa zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch ako aj prostredníctvom pracovnoprávneho vzťahu v spoločnosti, keďže jeho činnosť nie je zhodná s opisom činnosti jeho štátnozamestnaneckého miesta. Vo vzťahu k druhej dovolacej otázke dovolateľa navrhovateľ uviedol, že je bezpredmetná vzhľadom na to, že dovolateľ pravdepodobne zámerne nevzal do úvahy fakt, že dovolateľ a jeho manželka majú zrušené bezpodielové spoluvlastníctvo a v takom prípade banky bez problémov poskytnú úver len jednému z manželov. Vo vzťahu k tretej dovolacej otázke dovolateľa navrhovateľ uviedol, že súdy správne odôvodnili fakt, že majetkové príjmy dovolateľovej manželky je potrebné brať do úvahy, pretože žijú v spoločnej domácnosti a ich životná úroveň má byť rovnaká.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

7. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP) a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania, resp. predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie dovolaním napadnúť (úspešne). Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8.1. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo

konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.2. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolateľ v danom prípade vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP a z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

10. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ namietal, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne.

11. V súvislosti s touto námietkou odvolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

12. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

13. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, táto skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

14. Dovolací súd uvádza, že dovolateľ v dovolaní a rovnako aj v odvolaní namieta, že súd prvej inštancie neuviedol, ako dospel k zisteniu o tom, že sa dovolateľ venuje prekladateľskej činnosti 3 hodiny denne, pretože tieto zistenia súd nezískal z dôkazu, ktorý by bol získaný na pojednávaní a okrem iného vyjadreniu dovolateľa priradil svojvoľne iný význam. Uvedené skutočnosti dovolateľ aj poprel vo vyjadrení z 5. júna 2017. Dovolateľ tak ďalej konštatoval, že odvolací súd porušil právo povinného na spravodlivý proces tým, že sa vôbec nevyjadril k svojvoľnému a teda arbitrárnemu zisteniu súdu prvej inštancie a ani v tomto smere nevykonala doplnenie dokazovania.

15. Dovolací súd po preskúmaní spisového materiálu uvádza, že v konaní pred súdom prvej inštancie sp. zn. 21 Pc 10/2016 sa vykonali štyri pojednávania a to 20. marca 2017, 18. mája 2017, 12. septembra 2017 a 26. októbra 2017, pričom jednak zo zápisnice z pojednávania z 20. marca 2017 (ani ďalších pojednávanií) nevyplýva, že povinný ako dovolateľ urobil vyhlásenie, že sa venuje prekladateľskej činnosti 3 hodiny denne a ani z iného podania, resp. vyjadrenia pred súd v tomto konaní takáto skutočnosť nevyplýva. Dovolací súd uvádza, že konštatovanie odvolacieho súdu, že sa dovolateľ venuje prekladateľskej činnosti 3 hodiny denne tak nekorešponduje s obsahom spisového materiálu. Dovolací súd zároveň uvádza, že ak odvolací súd, skutočnosť, že sa dovolateľ venuje prekladateľskej činnosti 3 hodiny denne prebral z konania sp. zn. 16 P 81/2016, teda zo spisového materiálu (po jeho pripojení), tak dovolací súd má za to, že z obsahu rozhodnutia a odôvodnenia odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd sa vo vzťahu k námietkam dovolateľa len jednoducho obmedzil na konštatovanie, že povinný sa vo svojom vyjadrení pred súd z 20. marca 2017 vyjadril, že sa osobne venuje prekladateľskej činnosti 3 hodiny denne, pričom sa odvolací súd ďalej nezaoberal, resp. podstatným spôsobom nereagoval na túto podstatnú námietku dovolateľa, ktorú namieta aj v odvolacom konaní, t. j. námietku súvisiacu so zisťovaním jeho príjmu z prekladateľskej činnosti - t. j. zisteniu, že tejto venuje 3 hodiny denne a cena za jednu normostranu je 19,92 eur. Namieta, že v 3 hodinách sú aj iné činnosti, ako prekladanie (získavanie zákazok), administratívne činnosti, príprava podkladov, štúdium odbornej literatúry atď. No touto odvolacou námietkou sa však odvolací súd dôsledne nezaoberal. Dovolací súd tak, konštatuje, že konanie je postihnuté vadou zmatečnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu takej intenzity, ktorá odôvodňuje aplikáciu (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016 a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania v prejednávanej veci. Tento nedostatok spočíva predovšetkým v tom, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočným spôsobom nezaoberal odvolacou argumentáciou dovolateľa, ktorá si vyžadovala špecifickú odpoveď a ktorá mohla mať eventuálne zásadný význam pre rozhodnutie vo veci (zistenie skutočného príjmu povinného).

16. Vzhľadom k tomu, že dovolací súd vyhovel dovolacej námietke vyplývajúcej z § 420 písm. f/ CSP, dovolacím dôvodom vyplývajúcim z § 421 ods. 1 písm. b/ sa nezaoberal.

17. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd v zmysle § 449 a § 450 CSP zrušil rozsudok Krajského súdu v Trnave z 15. októbra 2018 sp. zn. 23 CoP 25/2018 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.